

Dosarul nr. 2ra-1519/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud: E. Buzu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Simciuc, I. Țurcan, I. Cotruță)

Î N C H E I E R E

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Oleg Sternioală
Galina Stratulat

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Mihail Frunze, reprezentat de către avocatul Veaceslav Roșca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Frunze împotriva Emiliei Frunze cu privire la modificarea modului de partajare a averii,

împotriva deciziei din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins apelul depus de Mihail Frunze și s-a menținut hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central, corectată prin încheierea din 14 mai 2018,

c o n s t a t ă :

La data de 07 decembrie 2015 Mihail Frunze a depus cerere de chemare în judecată împotriva Emiliei Frunze cu privire la modificarea modului de partajare a averii.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că căsătoria încheiată cu pârâta la 07 septembrie 1985, a fost desfăcută la data de 17 mai 2010.

De asemenea, a mai indicat că, în timpul căsătoriei împreună cu pârâta au construit casa de locuit situată în sat. Step-Soci, r-nul Orhei, fapt ce inițial a fost confirmat prin extrasul din Registrul de evidență a gospodăriilor ținut de Primăria sat. Step-Soci, r-nul Orhei, la nr.143 din 14 aprilie 2003 și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xx din 30 mai 2003.

Suplimentar, a mai invocat că, ulterior, ca urmare a relațiilor nefaste, ambele părți au decis de a partaja bunul imobil - casa de locuit din sat. Step-Soci, r-nul Orhei, realizând intențiile sale printr-un acord comun.

Astfel, a menționat reclamantul că, prin contractul de partajare a averii cu determinarea modului de folosință cu nr. 1905 din 13 martie 2012, autentificat de biroul notarului, Tatiana Pîslari, din totalul bunurilor ce aparțin ambelor părți, după cum urmează: casa individuală de locuit cu lit. „xx” situată în sat. Step-Soci, r-nul Orhei, cu suprafața de 104,0 m², nr. cadastral xx, construcție accesorie lit. „02” cu suprafața de 36,6 m², nr. cadastral xx, construcție accesorie lit. „03” cu suprafața de 16,6 m², nr. cadastral xx, construcție accesorie lit. „04” cu suprafața de 21,4 m², nr. cadastral xx și terenul adiacent casei de locuit și bunurilor accesorii cu suprafața de 0,1049 m², nr.

cadastral xx - reclamantului i-a fost atribuită 1/2 cotă-parte, care constă din: camera nr. 4 - bucătărie cu suprafața de 15,5 m² ; camera nr. 5 - destinație locativă cu suprafața de 17,6 m² ; 1/2 cotă-parte din camera nr. 1 - coridor cu suprafața de 18,6 m² ; subsol lit. „a1” cu suprafața de 41,4 m² ; 1/2 cotă-parte din terasa lit. „a” cu suprafața de 16,9 m² ; sarai lit. „3-04” cu suprafața de 21,4 m² ; din terenul adiacent casei de locuit cu suprafața de 0,1049 ha, i s-a atribuit 60%, ce constituie 0,0663 ha.

A accentuat că valoarea totală a cotei-părți atribuite reclamantului constituie 21883 lei.

Concomitent, a mai menționat reclamantul că, pârâtei Emilia Frunze la fel i-au fost atribuite următoarele bunuri din totalul bunurilor în devălmășie: camera nr. 2 - destinație locativa cu suprafața de 12,4 m² ; camera nr. 3 - destinație locativa cu suprafața de 15,3 m² ; 1/2 cotă-parte din camera nr. 1 - coridor cu suprafața de 18,6 m² ; 1/2 cotă-parte din terasa lit. „a” cu suprafața de 16,9 m² ; garajul lit. „1-02” cu suprafața de 36,6 m² ; din terenul adiacent casei de locuit cu suprafața de 0,1049 ha, i s-a atribuit 40%, ce constituie 0,0386 ha. Valoarea totală a cotei-părți atribuite pârâtei constituie 23469 lei.

Totodată, a mai relatat reclamantul că prin hotărârea din 27 iunie 2014 a Judecătorei Orhei, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de pârâta Frunze Emilia, împotriva lui - Frunze Mihail, cu privire la înlăturarea impedimentelor la folosirea spațiului locativ. Astfel că, instanța de judecată a hotărât: a obliga pe Frunze Mihail să nu creeze impedimente lui Frunze Emilia în folosirea casei de locuit situată în sat. Step-Soci, r-nul Orhei nr. cadastral xx; a obliga pe Frunze Mihail să nu pună piedici lui Frunze Emilia în separarea cotelor-părți din casa de locuit situată în s. Step-Soci, r-nul Orhei, prin astuparea ușii la odaia nr. 4, construcția peretelui despărțitor în odaia nr. 1 și terasă.

De asemenea, a mai indicat că, prin aceeași hotărâre, a fost respinsă cererea reconvențională depusă de Frunze Mihail, cu privire la schimbarea modului de determinare a cotelor-părți din imobilul partajat.

Hotărârea din 27 iunie 2014 a Judecătorei Orhei a fost menținută prin decizia din 27 ianuarie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

A accentuat că, esența depunerii prezentei acțiuni constituie necesitatea de a reda unui act judecătoresc irevocabil o finalitate, atât de ordin de drept cât și de fapt.

În susținerea opiniei sale, reclamantul a invocat că, prin acțiunile pârâtei Emilia Frunze cu privire la executarea lucrărilor de astupare a ușii, dar și construcția peretelui în odaia nr. 1 și pe terasă, de fapt, consideră că, s-a modificat contractul nr. 1905 din 13 martie 2012, încheiat de părți și autentificat notarial.

A invocat faptul că, lucrările pe care a fost obligat să le execute Mihail Frunze, sunt îndreptate de fapt în a schimba aspectul atât din interior cât și la exterior a bunului, iar în final nu contribuie la finalitatea cazului.

În opinia reclamantului, unica soluție pe calea căreia poate fi definitiv rezolvat litigiul constă în atribuirea bunului în litigiu uneia dintre părți, iar cealaltă parte urmează să primească o sultă potrivit cotei-părți ce îi revine.

Cu trimitere la prevederile art. 361 Cod civil, a invocat că, o soluție viabilă pentru soluționarea definitivă a acestui caz de partajare a averii, va constitui în atribuirea acestui bun integral în beneficiul unei părți, iar cealaltă parte va primi valoarea cotei părți ce îi revine.

A considerat reclamantul că, din cele expuse, acest litigiu poate fi soluționat revocabil, doar în modul prin care se intervine, or, în caz contrar, soluția actuală doar va acutiza relațiile dintre părți.

În acest scop, a subliniat reclamantul că, pentru a soluționa cauza sub aspectul obiectivității, partea interesată va efectua evaluarea bunului, urmărind drept cop stabilirea prețului real al casei în întregime și separat proporțional cotei-părți deținute, intervenind cu soluția atribuirii bunului.

Reclamantul a solicitat modificarea modului de partajare a bunului imobil pe cote-părți, prin atribuirea bunurilor imobile - casa individuală de locuit cu lit. „01”, situată în sat. Step-Soci, r-nul Orhei, cu suprafața de 104,0 m², cu numărul cadastral xx, construcție accesorie lit. „02”, cu suprafața de 36,6 m², cu numărul cadastral xx, construcție accesorie lit. „03”, cu suprafața de 16,6 m², cu numărul cadastral xx, construcție accesorie lit. „04”, cu suprafața de 21,4 m², cu numărul cadastral xx și terenul adiacent casei de locuit și bunurilor accesorii cu suprafața de 0,1049 m², cu numărul cadastral xx în beneficiul reclamantului, iar pârâtei să-i achite o sultă potrivit raportului de evaluare a cotei-părți ce-i revine; obligarea ÎS „Cadastru” OCT Orhei să efectueze modificările necesare.

Prin hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, corectată prin încheierea din 14 mai 2018, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Frunze împotriva Emiliei Frunze, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral teritorial Orhei și notarul public Tatiana Pîslaru, cu privire la modificarea modului de partajare a averii.

În susținerea soluției sale prima instanță a reținut că bunul imobil a fost partajat în natură prin acordul comun al părților, fiind înregistrat dreptul de proprietate, astfel că cerința reclamantului de a obliga pe Emilia Frunze să-i cedeze cota sa parte din imobil în schimbul unei sulte este vădit ilegală.

Prin decizia din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Mihail Frunze și s-a menținut hotărârea din 30 martie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, corectată prin încheierea din 14 mai 2018.

Instanța de apel în susținerea soluției sale a reținut că norma art.361 alin. (2) lit. a) Cod civil nu este aplicabilă cazului, iar trimiterea făcută la aceasta de către reclamant este eronată deoarece, în speță partajarea în natură a bunului litigant a fost posibilă, ba mai mult a fost realizată cu acordul părților și întărită prin contractul de partajare a averii cu determinarea modului de folosință cu nr. xx din 13 martie 2012, autentificat de biroul notarului Pîslari Tatiana.

Totodată instanța de apel a statuat că reclamantul nu are decât să respecte obligațiile asumate prin contract, în modul în care acestea au fost statuate, dar și să execute hotărârea Judecătoriei Orhei din 27 iunie 2014, iar argumentul reclamantului potrivit căruia, esența depunerii prezentei acțiuni constituie necesitatea de a reda unui act judecătoresc irevocabil o finalitate, atât de ordin de drept cât și de fapt, urmează a fi apreciat critic or, o asemenea finalitate deja există și rezultă atât din contractul de partajare a averii cu determinarea modului de folosință cu nr. xx din 13 martie 2012 dar și din hotărârea Judecătoriei Orhei din 27 iunie 2014.

La 31 mai 2019 Mihail Frunze, reprezentat de către avocatul Veaceslav Roșca, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului recurentul a reiterat circumstanțele expuse în fața instanțelor ierarhic inferioare, iar cu trimitere la prevederile art. 432 Cod de procedură civilă, a insistat că a fost lipsit de dreptul la un proces echitabil, fiind alogic să fie partajat un teren reieșind din suprafața de 0,10 ha, când în realitate această suprafață constituie doar 0,07 ha.

În acest context, recurentul a solicitat repunerea în termen pentru declararea recursului și casarea deciziei din 07 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a

hotărârii din 30 martie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care să fie admisă acțiunea.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Mihail Frunze, reprezentat de către avocatul Veaceslav Roșca este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 07 noiembrie 2018, fiind expeditată participanților la proces.

În conținutul recursului avocatul Veaceslav Roșca a indicat că a recepționat decizia contestată la data de 06 decembrie 2018, însă în perioada 09 ianuarie 2019 – 15 aprilie 2019 a fost internat (f.d. 225), fapt care se confirmă prin certificatul medical atașat la recurs.

Inițial, instanța de recurs reține că, pentru a evita un formalism excesiv, urmează să se țină cont de personalitatea celui ce contestă, dacă a fost reprezentat de o persoană cu studii în domeniul juridic sau de un avocat pe parcursul procedurilor judiciare.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (cauzele Nicolae Popa versus România, 09 decembrie 2014, parag. 16, Tence versus Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31). Mai mult, CtEDO a statuat că în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (cauzele Ponomaryov versus Ucraina, 03 aprilie 2008, parag. 41, Ustimenko versus Ucraina, 20 octombrie 2015, parag. 47).

La caz, se constată că în instanța de apel Mihail Frunze a fost reprezentat de către avocatul Veaceslav Roșca, conform mandatului nr. 029500 din 17 noiembrie 2015, care i-a apărat interesele și în instanța de fond.

Din procesul - verbal al ședinței Curții de Apel Chișinău cât și înștiințările anexate rezultă că atât recurentul, cât avocatul Veaceslav Roșca a fost prezent la ședința de judecată din data de 07 noiembrie 2018, când s-a pronunțat dispozitivul deciziei (f.d. 206-208).

La 29 noiembrie 2018 Curtea de Apel Chișinău, prin scrisoarea nr. 12303 a remis în adresa lui Mihail Frunze copia deciziei contestate pentru cunoștință (f.d. 218).

Recursul a fost înaintat la data de 31 mai 2019 din numele lui Mihail Frunze de către avocatul Veaceslav Roșca, care a semnat recursul. (f.d. 223-227).

Reprezentantul recurentului a solicitat în recurs repunerea în termenul pentru declararea recursului, întrucât a recepționat decizia contestată la data de 06 decembrie 2018, însă în perioada 09 ianuarie 2019 – 15 aprilie 2019 a fost internat (f.d. 225), fapt care se confirmă prin certificatul medical atașat la recurs.

În acest sens, instanța de recurs accentuează că termenul în interiorul căruia se declară recurs se calculează din momentul comunicării deciziei integrale recurentului sau/și reprezentantului.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție la verificarea respectării art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, va ține cont de principiul res judicata, care protejează caracterul definitiv al deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2018, și de faptul că recurentul a fost reprezentat de o persoană cu studii în domeniul juridic și care deține licența de avocat, activează în calitate de avocat.

Conform jurisprudenței CtEDO (cauza Gurzhyy versus Ucraina 01 aprilie 2008), reclamantul s-a plâns că nu a primit copiile hotărârilor judecătorești care i-au fost transmise de instanța locală prin poștă obișnuită. Curtea a considerat că, a fost chemată să examineze nu numai ce măsuri au fost luate de autoritățile judiciare pentru a se asigura că reclamantului i-au fost comunicate cu promptitudine deciziile, dar și acțiunile pe care reclamantul le-a luat pentru a se informa cu privire la evoluția procedurilor sale.

Astfel, având în vedere că la materialele cauzei nu este dovada recepționării deciziei contestate, însă reprezentantul recurentului, avocatul Veaceslav Roșca, accentuează în conținutul recursului că copia deciziei recurate a recepționat-o la 06 decembrie 2018, în continuare instanța de recurs va reieși din acest termen.

În acest sens, reprezentantul recurentului a insistat că în perioada de timp cuprinsă între 09 ianuarie 2019 și 15 aprilie 2019, a fost în imposibilitate de a declara recurs, pe motive medicale, prezentând pentru confirmarea acestui fapt certificatul medical nr. xx (f.d. 226).

În această ordine de idei, instanța de recurs observă că în prezentul certificat medical, eliberat pe numele avocatului Veaceslav Roșca la 09 ianuarie 2019, la rubrica „de la ce dată, până la ce dată” este înscrisă data de 09 ianuarie 2019, fără a fi indicată și data de restabilire a capacității de muncă, contrar prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 469 din 24 mai 2005 pentru aprobarea Instrucțiunii privind modul de eliberare a certificatului de concediu medical.

În acest mod, Colegiul subliniază că prezentul certificat medical a fost eliberat la data de 09 ianuarie 2019, iar, data restabilirii capacității de muncă nu este înscrisă în prezentul act, respectiv, reprezentantul recurentului nu a probat perioada pentru care a fost bolnav.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs denotă că chiar și perioada în care avocatul Veaceslav Roșca pretinde că ar fi putut declara recursul, și anume termenul cuprins între 06 decembrie 2018 – 09 ianuarie 2019 și 15 aprilie 2019 – 31 mai 2019, este mai mare decât termenul legal de 2 luni.

Având în vedere cele menționate supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că termenul de două luni de declarare a recursului a început să curgă la data de 06 decembrie 2018 recursul fiind depus abia la 31 mai 2019, fără o argumentare plauzibilă a depășirii termenului.

Mai mult ca atât, Colegiul atestă cu certitudine că prezentul recurs a fost depus de către reprezentantul recurentului, avocatul Veaceslav Roșca, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 al Codului de procedură civilă, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În acest sens, instanța de recurs reiterează că exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) al Codului de procedură civilă, prevăd că omiterea intervalului sus-menționat chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, specificând clar că este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În aceeași ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție învederează că situații similare au fost deja examinate în hotărârile Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag. 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77), în care s-a constatat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantului la un proces echitabil.

Luând în considerare cele invocate, completul Colegiului constată că Mihail Frunze reprezentat de avocatul Veaceslav Roșca, a depus recursul în afara termenului de 2 luni prevăzut la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la articolul 434.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Mihail Frunze, reprezentat de avocatul Veaceslav Roșca, ca inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), 440 alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Mihail Frunze, reprezentat de avocatul Veaceslav Roșca, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ion Druță

judecătorii

Oleg Sternioală

Galina Stratulat

